

Kari Eikeland

Født 1931 i Sandnes

Gift med Harald Eikeland

Tre barn

Husflidskole, handelsskole

Kari er innfødt sandnesjente. Hun er alltid blid, og lett å be om en tjeneste, og utrolig lett på foten. I mange år har hun vært ivrig i folkesporten, turmarsj. Helsen er topp, hun er sjelden forkjølt og har aldri hatt influensa. «Ellers har jeg god husk om slik det var før i tida.»

OPPVOKST I SANDNES

Jeg er født i et lite hus på Brueland, men bare et halvt års tid senere flyttet vi til Skolten. Da jeg var fem og et halvt, flyttet vi ned i Langgata. Vi bodde rett overfor Rogaland Egglag, der det er rekkehus nå. I Langgata var huset vårt og nabohusene veldig små og sjarmene. De er revet for lengst, men finnes på tegningen som nabogutten Johannes Haukland er mester for. Han jobbet i posten, men blir først og fremst husket som meget dyktig frimerketegner og som kunstneren bak byvåpenet vårt.

Jeg har gått på folkeskole, husmorskole, husflid- og handelsskole. Det var første året Hvaring hadde handelsskole i Sandnes. I samme klassen gikk Åge Storhaug.

Enok Berge, mannen bak Sandnes Dreieri som laget klesklyper og tresko, var bror til min morfar. Hjemmeindustri ble løsningen da bedriften hans trengte folk til å montere ferdig klesklypene. Montering kunne foregå hjemme, hele familien kunne hjelpe til.

Bestefar min, Lukas Berge, forbedret fjærene inni klesklypene. Ovenpå, i salen, hadde vi et stort bord, oppå det lå en metallplate. Der satt de om kvelden og monterte klesklyper. Søskenbarnet mitt, hun var fem år eldre enn meg, var aktivt med. Jeg fikk ikke lov å sette på klemmer, for jeg kunne klemme meg i fjæra. Jeg måtte sitte og sette på små klemmer, som skulle brukes til dokkeklær. Det var så feigt. Så lurte jeg meg til å sette på store klemmer også.

Jeg husker da «besten» ble begravd på Høyland kirkegård. Da tok vi drosje opp til kirken. Det var i august i 1936. Jeg var så liten at jeg ikke fikk være med inn

Klesklype fra Sandnes Dreieri, bedriften til morbroren Enok Berge. Kari var med på å montere klesklyper den gang dette var hjemmeindustri.

i kirka. Søskenbarnet mitt, hun som fikk montere klemmer, hun var så stor, fem år eldre, hun fikk være med inn. Og det blikket hun sendte meg da de gikk forbi meg og bror min i drosjen! Disse små episodene må i sin tid ha gjort inntrykk siden jeg husker det fremdeles.

Denne ferieturen har jeg ikke glemt. Mor min, far min, Richard Svarstad og kona skulle på årsmøte i IOGT i 1946. Det skulle være i Ålesund. Disse fire skulle kjøre i lag. Det endte med at de av alle ting leide drosje til Ålesund. Bilen var en sjuseter, inkludert to klaffseter. Hele bilen måtte nyttes ut. Det ga ekstra plass til en datter fra hver familie. Turen gikk inn Geirangerfjorden til Ålesund, og der bodde vi i en uke, på Langevåg, hos noen kjente av Svarstadfolkene. Derfra gikk turen gjennom Gudbrandsdalen til Lillehammer. Vi var innom Gudbrandsdalen Ullvarefabrikk, til slekt og kjentfolk, og så var det stopp på Maihaugen. Der hilste jeg på Anders Sandvig (1862-1950), Norges merkeligste museumsmann, han som sørget for å ta vare på Gudbrandsdalens fortidsliv.

Anders Sandvig var en gammel mann den gangen jeg traff ham. Han fikk tuberkulose akkurat mens han var i ferd med å avslutte tannlegestudier i Berlin, og

*Kari Østvold som konfirmant på 1940-tallet.
Fotografi: privat eie, fotograf ukjent*

legen ga ham et halvt år igjen å leve. Lillehammer var kjent for sitt gode klima, Sandvig flyttet dit, og der ble han en gammel mann. Hvor mange gjenlevende har hilst på Anders Sandvig? Det er ikke sikkert det er så mange igjen. Han var veldig stilig med hatt og frakk. Jeg kan ikke huske at jeg snakket med ham, men han satt der og smilte.

Videre på turen hadde vi opphold i Oslo, husker vi var innom Steen & Strøm. En kveld var vi i revyteater. Rett foran der jeg satt, var det en ledig plass. Plutselig var det en frosk som kom hoppende ned gjennom, satte seg på stolryggen foran meg og klappet meg på kinnet. Et ekte menneske som var utkledd og spill levende. Hjemveien gikk så over Sørlandet. Hva tror du det må ha kostet? Når jeg tenker på det nå, får jeg nesten åndenød. Turen varte i fjorten dager, i all fall. Det er jo helt sykt. Det var i 1946.

ØNSKET MEG UTDANNELSE

Jeg fikk ikke bli det jeg hadde lyst å bli, nemlig bilmekaniker. Jeg har alltid vært veldig interessert i biler, men midt på 1940-tallet, skulle ikke jenter være interessert i biler. Jeg skulle ikke gitt meg på det den gangen, men stått på mer. Sertifikat tok jeg da jeg var 18 år. Det var tidlig, det var ikke mange damer i Sandnes som kjørte da. Det var veldig løye. Tilfeldighetene ville at den yngste sønnen min skulle få svigermor som er bilmekaniker, hun var Norges første kvinnelige bilmekaniker.

Min yrkesaktive karriere har vært i familiebedriften Ernst Østvold, som er kjent for kvalitetsmøbler. Da jeg var yngre, syntes jeg det var veldig greit å hete Eike-

*Kari og Harald Eikeland var et flott brudepar. Brudebuketten var et syn – «en muffe» av snøklommer, levert av Målfrid Folkvord. Hver eneste snøklomme på buketten var sydd fast til fluenetting og montert på rosa silke.
Fotografi: privat eie, fotograf ukjent*

land. Det var mer anonymt, for Østvold betydde dyre møbler. Det syntes jeg var dumt. Folk sa at der, med de dyre møblene, der kan vi ikke gå og handle. Jeg har aldri gått i full stilling. Mens de tre ungene var små var jeg hjemmeværende. Da de to eldste gikk på skolen, og den yngste i barnehagen, arbeidet jeg deltid. Jeg fulgte ungen til barnehagen og gikk en tur på jobb. Før ungene var ferdig med sitt, var jeg på plass hjemme. Senere arbeidet jeg i butikken annen hver lørdag.

HUSMOR OG HÅNDARBEID

Hovedengasjementet har jeg hatt i hjemmet. Det er et privilegium som gir mange muligheter. Ungene og husarbeid kom først, men håndarbeid har vært en viktig fritidsaktivitet. Jeg har strikket, heklet og brodert. En stund strikket jeg modeller for DFU Ålgård. Jeg kom over en annonse i avisa, og dermed var jeg i gang. Det var tre uker på hver håndstrikkede genser. Var det en stor herremodell, ble det gjerne litt travelt noen ganger. Det var ikke så lenge jeg holdt på. Men jeg har strikket både til mine egne og til andre, hele tiden.

Hardangersøm lærte jeg tidlig. En tid var jeg med i vanføreforeningen. Da sydde jeg en stor hardangersømduk hvert år til utlodningen. Det holdt jeg på med i mange år. Senere har jeg sydd slike duker til ungene, de har fått hver sin, to venninner har fått, og søster min har fått.

Jeg har brodert, sydd og montert bunader til min familie, tolv til sammen. De fleste er rogalandsbunader, men jeg har også sydd romeriksdrakt til svigerdatteren min. Det begynte med at jeg broderte skjorter til roga-

landsbunad for folk, ca. tjue i tallet kan jeg se tilbake på. Engang gikk jeg på kurs for å lære å sy og montere herrebunader. Det endte med at bl. a. mann og sønner ville ha bunad, og i alt har jeg brodert og montert femten herrebunader.

Jeg har også brodert noen bilder, til mine barn, sånne signert danske Clara Weber, kjent for bitte små korssting.

TURMARSJENTUSIAST

Jeg har vært mye med i folkesporten turmarsj. Når det gjelder marsjer, begynte det med at sønnen gikk Rogalandsmarsjen første året, midt på 1970-tallet, og jeg lovet å komme opp i Vatneleiren og hente ham etter løpet. Året etterpå var jeg med, og siden har jeg gått. Så ble det marsjklubb i Sandnes, Gaugen marsjklubb, stiftet i 1982, og der er jeg fortsatt medlem. Én periode arrangerte vi 10-milsmarsj i sandnesområdet. Det ble omfattende forberedelser med overnatting og midagsservering på Øygard skole. Ute i løypen var det rasteplasser med matsservering. Utover dagen måtte rasteplassene flyttes. Starten var kl. 7.00, og i løpet av 24 timer var alle, som fullførte, kommet i mål. Det vil alltid være noen som bryter underveis. Jeg brukte omtrent 20 timer på turen. Deltakere som fullfører over 100 km under 24 timer minst fem ganger, har rett på statuetten «Stabbesteinen». Den har jeg selvsagt erobret.

Der er tilbud om marsjer rundt om i Norge og i store deler av verden ellers. Jeg har en god venninne, og vi to har reist veldig mye sammen i Norge og i utlandet på marsjer. Vi har vært på Svalbard, gått i Australia og New Zealand, men ikke i Amerika. Vi var for eksempel

i Finland. Der overnattet vi så flott at vi følte vi måtte si De til oss selv. Svigersønnen til venninnen min, var med i styret, og dette var grunnen til at vi bodde så fint den gangen. Vanligvis er overnattingen veldig enkel.

I forbindelse med turmarsjer har jeg besøkt mange koselige steder som ikke akkurat er turistplasser.

Kari har alltid vært lett på foten. Hun er fremdeles ute og går – hver dag, uansett værforhold.

Fotografi: privat eie, fotograf ukjent

Engang var vi en sandnesgjeng sammen i Seefeld. Det året var det «olympiade», lagt opp med sykling, svømming og gåing.

Ønskedrømmen for mange av oss er den berømte firedagers turmarsjen i Nederland, Nijmegenmarsjen. Denne marsjen ble første gang arrangert i 1909, som militærmarsj over fire dager. Byen Nijmegen er fast start- og endepunkt. Selv har jeg gjennomført denne marsjen tre ganger. Første gangen gikk vi 50 km hver dag, fire dager, og overnattet i telt. De to siste gangene valgte vi 30 km pr. dag i fire dager. Siste gangen overnattet vi på skole. Tidlig i 1990-årene var deltagerantallet på topp, 35-40 000, ca. 4 000 fra Norge, og ca. 10 000 militære.

En annen kjent marsj er ved Bodensjøen. Da startet vi i Romanshorn i Sveits, med overnatting på skole. Innsjøen grenser til tre land. Det er en tredagers marsj, hvert land tilgodeses med en lang marsjdag. Da overnattet vi i Sveits, tok båt til Tyskland en dag, og båt til Østerrike en annen dag, altså tre land på en marsj. Siste dagen fôr vi oppom skolen, dusjet og kledde oss om i bunader til paraden inne i byen. Det ble positivt motatt, og vi fikk blomster.

Interessen for turmarsjer har nok gått tilbake de siste årene, men de kan komme sterkt tilbake. Det er en fin avkobling. Til hver marsj hører egen medalje.

Vi er noen venninner som går sammen hver tirsdag. Jeg er lett på foten, og det har jeg arvet etter far min, som var en stor mann, men som hadde veldig lett

ganglag. Jeg har ikke drevet idrett eller sprunget, bare gått. Jeg liker veldig godt å være ute, må ut og gå hver dag, uansett vær- og føreforhold. Veldig heldig har jeg vært, jeg har hatt en god helse og svært lite vondt.

Fra tidlig barndom husker jeg at vi dro på strabasiøse turer til Ryfylke, f. eks. påsketurene til Hjorteland. Først var det drosje til Stavanger, båt til Vadla, to og en halv time. Og far min kjente alltid kapteinen på båtene. Framme i Vadla, var det først ei halv mil langs landeveien, og så opp ei brekke. Reisetiden var omtrent en hel dag. Vi var mange som deltok. Andre år gikk turen til Ullestad. Ryfylke har blitt viktig for meg. Vi har hatt sommerhus på Jelsa i mange år, det benytter vi oss av i lange perioder i sommerhalvåret.

ALDERDOM

Her i huset forbindes alderdom med arv. Jeg har arvet veldig mange. For mor mi hadde to søstre som ikke var gifte. En tredje hadde ikke barn. Onkel Sigurd, onkelen min i Gjesdalveien, hadde heller ikke barn.

Og så hadde jeg en ugift faster. Dessuten hadde Harald foreldre, og jeg mine foreldre. Vi ryddet sju hus på to år. Jeg trives fortsatt på antikvitetsmesser, og jeg har vondt for å la være å kjøpe noe. Jeg prøver ikke å kjøpe, men det er ikke alltid det holder.

Arv har gitt meg frihet til reise. Vi var tre venninner som reiste med hurtigruta fra Bergen til Las Palmas. På denne reisen møtte vi en journalist fra VG, som skulle lage intervju om reisen. Jeg liker å prate, jeg fortalte,

Kari Eikeland har sydd og brodert bunader til hele familien, både kvinner og menn. Fotografi: privat eie, fotograf ukjent

han knipset det ene foto etter det andre. Dermed endte jeg opp som en liten midtsidepike en lørdag i VG, og jeg som aldri har likt å bli fotografert.

Samtidig er jeg aktiv i noen foreninger og lag, så som Sandnes historie- og ættesogelag, Høyland Helselag,

dametreff på Tronessenteret og full aktivitet i Kånene. Sistnevnte inviterer til dugnad på ulike plan, bl.a. midt-dagsforberedelse på Mossiges Minde. I formiddag har Harald og jeg skrelt seks bøtter poteter og fire bøtter gulrøtter. Vi koser oss, og det er ikke det minst viktige.